

Nærings- og fiskeridepartementet

Vår ref: PAL

25. mai 2020

Høringssvar til Romlovutvalgets utredning «Rett i bane»

Tekna er Norges største fagforening for arbeidstakere med mastergrad innen teknologi, realfag og naturvitenskap. Vi er den største medlemsforeningen i Akademikerne og organiserer 83 000 medlemmer som jobber for å løse samfunnets utfordringer gjennom innovasjon og ny teknologi.

I mandatet til Romlovutvalget slås det fast at romaktiviteten under norsk jurisdiksjon vil øke i antall aktører og i omfang. Det slås fast at en ny lov er nødvendig for å oppfylle Norges folkerettslige forpliktelser og ønskelig for å bidra til norsk verdiskaping og næringsutvikling. Romlovutvalget på sin side gir uttrykk for at det har brukt en del tid på å definere hva en næringsvennlig lov kan være. For Tekna er det naturlig å se forslaget til ny lov for oppstrøms romvirksomhet i sammenheng med den nye rommeldingen og regjeringens romstrategi. Den teknologiske utviklingen med flere småsatellitter, flere satellittoperatører og den planlagte Andøya Space Port gjør det nødvendig å få en ny lov på plass.

Utvalget drøfter hva den legger i at loven skal være næringsvennlig. På et overordnet plan tar utvalget opp pålagt forsikring inntil 600 millioner kroner etter modell av finsk lovgivning, forutberegnelighet ved søknader om tillatelser og vern av interesser og investeringer etter at tillatelser er gitt. For øvrig drøfter utvalget næringens interesser konkret mot de ulike delene av loven.

Tekna støtter målet om en næringsvennlig lov for oppstrøms romvirksomhet og som fremmer innovasjon og økt verdiskaping i Norge.

Konsekvenser for næringsliv og akademia må vurderes nærmere

Forslaget har fokus på å etablere regler om vilkår for å få tillatelse og forpliktelser under gjennomføring av romaktivitet. Ellers har loven en rekke fellestrekk med andre lover som krever tillatelse for å drive med risikofylt aktivitet. Tekna har forståelse for at romvirksomhet må reguleres og at aktørene selv må bære noen kostnader til dokumentasjon, søknadsbehandling og tilsyn.

Tekna savner en vurdering av konsekvensen de ulike kravene i loven har for innovasjonsevnen til mindre bedrifter og akademia. Kapitlet om administrative og økonomiske konsekvenser er svært kort og konkluderer med at økt aktivitet i forbindelse med søknadsbehandling og tilsyn betales av

www.tekna.no

Org.nr.: 971 420 782

MVA

«aktørene», uten en nærmere vurdering av hvordan særlig mindre private aktører og akademia kan dekke utgifter som loven pålegger dem.

Tekna mener at et gebyr for å søke om tillatelse for romaktivitet kan virke som et unødig hinder for etablering av virksomhet. Alternativt kan det vurderes å pålegge et årlig gebyr, eller sektoravgift, for operatørene som er innehavere av tillatelse.

Universiteter og høyskolars rom-aktiviteter vil etter forslaget omfattes av loven. Utvalget framhever at deres aktiviteter gjerne er knyttet til små satellitter i lav jordbane og med høy risiko og dermed at aktiviteten av den grunn ikke bør unntas fra loven. På kostnadssiden kommenterer utvalget at akademia som statlige institusjoner er omfattet av statens selvassurandør-ordning. Krav til dyre forsikringer faller dermed bort. Tekna har merket oss at uklare effekter av loven på universiteter og høyskolars rom-aktiviteter har ført til en viss uro for at det blir tyngre å utvikle gode prosjekter.

Tekna mener at det må vurderes nærmere hvordan loven påvirker innovasjonsevnen til små bedrifter og akademia. Representanter for mindre bedrifter og akademia må involveres i en slik gjennomgang.

Tekna mener at kravet om forsikring bør revurderes for satellitter som ikke har mulighet for fremdrift/manøvrering. Etter at slike satellitter er frigjort fra oppskytningsrakett kan de ikke føre til at Norge blir ilagt erstatningsansvar etter internasjonale konvensjoner, jf. art III i Ansvarskonvensjonen (s. 99 i høringsnotatet). Ansvarskonvensjonen krever utvist skyld for erstatningsansvar for kollisjoner i bane.

Tekna mener at det for små satellitter uten manøvreringsevne, og som skal i en tilstrekkelig lav bane (for å sikre naturlig gjeninntreden i atmosfæren etter 25 år), bør vurderes en forenklet prosedyre eller reduserte krav til forsikring, dokumentasjon og gebyr. Dette kan fastsettes nærmere i en forskrift.

Tekna mener at det daglige ansvaret for forvaltningen ikke bør tillegges departementet, men en etat for å sikre mulighet til å anke beslutninger til departementet og ikke kongen i statsråd. De vil være uheldig om Norsk romsenter blir tillagt denne rollen da de bedriver sin egen romaktivitet. Nasjonal kommunikasjonsmyndighet bør vurderes som ansvarlig etat da de allerede har ansvaret for frekvensbruk tilknyttet romaktivitet og bedriver tilsynsvirksomhet.

Generelt overlater utkastet til ny romlov mye til videre regulering gjennom forskrifter. Vi ser derfor fram til å komme med innspill til disse.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten
generalsekretær